

2008000106030001
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
BUSINESS ADMINISTRATION - VI – LEVEL 3

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
- b. Name of the Subject : **Business Administration**
- c. Subject Code No : **2008000106030001**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 (A) આપેલ પ્રશ્નના જવાબરૂપે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

10

Choose the appropriate option as the answer to the following question.

(૧) ખરીદીની કઈ પદ્ધતિમાં ખરીદીનો સોદો કરવામાં આવે ત્યારે માલ અસ્તિત્વમાં નથી હોતો પરંતુ ભવિષ્યમાં માલ ઉત્પન્ન થાય ત્યારે ડીલેવરી આપવામાં આવે છે?

When the purchase is made without the physical presence of the goods at the time of purchase, but the delivery occurs in the future when the goods come into existence, it is called _____ purchase.

(A) વાયદા બજારમાં ખરીદી
While sale purchasing

(B) જથ્થાબંધ ખરીદી
While sale purchasing

(C) બ્લેન્કેટ ખરીદી
Blanket purchasing

(D) છૂટક ખરીદી
Retail purchasing

(૨) સંગીન ખરીદી નો ખ્યાલ કોણે આપેલ છે?

Who introduced the Concept of Sound Purchasing?

(A) જેમ્સ વોટસન
James Watson

(B) જેમ્સ રેન્ડી
James Randy

(C) જેમ્સ લુન્ડી
James Lundy

(D) જ્યોર્જ ટેરી
George Terry

(3) _____ એટલે કાચા માલથી માંડીને તૈયાર માલ સુધીની ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાનો માર્ગ નક્કી કરવો તે.

_____ means determining the route of production process from raw Materials to finished goods.

(A) સમયનિર્ધારણ
Scheduling

(B) માર્ગનિર્ધારણ
Routing

(C) ઉત્પાદન નિર્ધારણ
Production planning

(D) ઉપરના બધા જ
All of the above

(4) _____ માં એક સોદો હાજરમાં થાય છે અને બીજો સોદો વાયદા બજારમાં થાય છે.

A _____ involves one contract present in the spot and another contract Present in the forward market.

(A) હેજિંગ
Hedging

(B) વાયદા બજાર
Futures market

(C) સટ્ટા બજાર
Speculation market

(D) એકય નહિ
None of these

(5) વેબરના સ્થાન પસંદગીના સિદ્ધાંતના મૂળભૂત પરિબલોમાં કયા પરિબલોનો સમાવેશ થતો નથી?

Which factors are not included among the basic factors of Weber's theory Of location selection?

(A) વાહનવ્યવહાર ખર્ચ
Transportation cost

(B) મજૂરીની પડતર
Labor cost

(C) સરકારી નિયંત્રણ
Government control

(D) ઉપરના બધા જ
All of the above

(6) સમયની દ્રષ્ટિને અનુલક્ષીને ઉત્પાદન આયોજનના કેટલા પ્રકારો છે?

How many types of production planning are there with respect to time perspective?

(A) સો
Hundred

(B) એક
One

(C) બે
Two

(D) ત્રણ
Three

(7) _____ એટલે દરેક પ્રક્રિયા પૂરી કરવા માટે કેટલો સમય જોઈએ અને કુલ કેટલો સમય જોઈએ તે નક્કી કરવું.

means determining the time required to complete each process and Determinati determine the total time required.

(A) સમયનિર્ધારણ
Determination

(B) માર્ગનિર્ધારણ
Routing

(C) ઉત્પાદન નિર્ધારણ
Production Determination

(D) કુલ નિર્ધારણ
Total Determination

(8) કઈ કંપનીએ સિક્સ સિગ્મા ગુણવત્તાનો ખ્યાલ પ્રસ્થાપિત કાર્યો છે?

Which company has established the concept of Six Sigma?

(A) મોટોરોલા
Motorola

(B) ટોયોટા
Toyota

(C) વિપ્રો
Wipro

(D) એકેય નહિ
None of these

(9) કયા વર્ષે રાષ્ટ્રીય કાર્ય યોજનાને પર્યટનનીતિ તરીકે રૂપાંતર કરવામાં આવ્યું?

In which year the National Action Plan was converted into Tourism Policy?

(A) 1992
(C) 2002

(B) 2000
(D) 2015

(10) જે આનંદ અને જ્ઞાન પ્રાપ્તિ હેતુસર બહાર જવાની ક્રિયા બતાવે છે તેને શું કહેવાય?

What is called the act of going out for the purpose of enjoyment and enlightenment?

(A) પર્યટન

Paryatna

(B) દેશાટન

Deshatna

(C) તીર્થાટન

Tirthatna

(D) ઉપર પૈકી તમામ

All of the above

(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો.

Fill in the Blank

5

(1) દરેક કારખાનાને પોતપોતાની જરૂરિયાત મુજબની ખરીદી કરવાની સત્તા આપવામાં આવે તેને _____ ખરીદી કહેવાય.

Each factory or Department is given the power to purchase as per its Requirement is called _____ purchasing.

(2) _____ ખરીદીમાં ઉતરતી ગુણવત્તાવાળા માલની ખરીદી કરવાની ફરજ પડવાની સંભાવના રહે છે.

purchasing leads to the possibility of being forced to buy inferior quality goods.

(3) _____ ના દાયકાથી જાપાનમાં જસ્ટ-ઇન-ટાઇમ પદ્ધતિ પ્રચલિત છે.

The just-in-time system has been popular in Japan since the decade.

(4) સ્થાન પસંદી અંગે સૌપ્રથમ રજૂઆત _____ એ કરી.

The first presentation on location selection was made by _____.

(5) જ્યોર્જ હર્બર્ટ ના મત પ્રમાણે, "ખરીદનારને _____ વેચનારને એક આંખની જરૂર છે."

According to George Herbert, "A buyer needs _____ eyes, a seller Needs one eyes, a seller needs one eye."

Q.2 ટૂંકમાં જવાબ આપો (કોઈ પણ ચાર)

Answer in brief (Write any four).

8

(1) માલસામગ્રી સંચાલન એટલે શું?

What is Inventory Management?

(2) જોબ ઉત્પાદન એટલે શું? ઉદાહરણ આપો.
What is Job production? Give an example.

(3) સ્ટોકલેસ ખરીદીનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
Explain the meaning of Stockless purchase.

(4) માલસામગ્રીમાં કઈ કઈ વસ્તુનો સમાવેશ થાય છે?
What is included in Inventory?

(5) ઉત્પાદન આયોજનના પ્રકારો જણાવો.
State the types of production planning.

(6) ઉત્પાદકતાનો ખ્યાલ સમજાવો.
Explain the concept of productivity.

(7) સિક્સ સિગ્માનો ખ્યાલ સમજાવો.
Explain the concept of Six Sigma.

(8) પ્રવાસન એટલે શું?
What is tourism?

Q.3 સ્થાન પસંદગીને અસર કરતાં પરિબલો સમજાવો. **13**
Explain the factors affecting the plant location.

OR /અથવા

(અ) ઉત્પાદન આયોજનનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. **7**
State the scope of production planning.

(બ) ગુણવત્તા અંકુશ અને સંપૂર્ણ ગુણવત્તા સંચાલન વચ્ચેના તફાવત જણાવો. **6**
State the differences between quality control and total quality management.

Q.4 (અ) ટૂંક નોંધ લખો (કોઈ પણ ' , એક) **7**
Write a short note (anyone)

(૧) કેન્દ્રિત ખરીદનીતિના ફાયદા જણાવો.
State the advantages of centralized purchasing policy.

(2) પ્રવાસન સંચાલનના ફાયદાઓ

Advantages of tourism management

- (બ) કોમલ લિ. નું કેશકેર હેરઓઈલ ખુબ લોકપ્રિય છે. એની માંગમાં દર વર્ષે વધારો થઈ રહ્યો છે. કંપનીનું સુરત ખાતેનું કારખાનું ૧૦૦ ટકા ઉત્પાદનશક્તિનો ઉપયોગ કરી રહી છે. વધતી માંગને પહોંચી વળવા હવે કંપનીએ નવું કારખાનું સ્થાપવું પડે એમ છે જે માટે નવું મૂડી રોકાણ કરવા પડે એમ છે. કંપનીના વધતા જતા નફાની માહિતી જાહેર થઈ ગઈ છે તેથી અન્ય ઉત્પાદકો આ ધંધામાં પ્રવેશી રહ્યા છે માટે કેટલું વેચાણ કરી શકાશે અને આગાહી થઈ શકતી નથી. બીજી બાજુ વાપી અને વલસાડમાં નાના ઉત્પાદકો હેર ઓઈલનું ઉત્પાદન કરે છે. જો કંપની એમને ફોર્મ્યુલા આપે તો તેઓ બનાવી આપે એમ છે પણ ફોર્મ્યુલાની ખબર પડી જાય તો એ લોકો ઓડર કરતાં વધુ માલ બનાવી સીધા બજારમાં વેચી નાખે એવી સંભાવના છે.

7

Komal Ltd.'s "Kesh Care" Hair Oil is very popular. Its demand is increasing every year. The company's factory at Surat is utilizing 100 percent production capacity. To meet the increasing demand, now the company has to set up a new factory for which new capital investment has to be made. As the company's increasing profit information has been disclosed, it is not possible to predict how much can be sold as other manufacturers are entering into this business. On the other hand. Small producers in Vapi and Valsad produce hair oil. If the company gives them the formula, then they will make it, but if they come to know about the formula, there is a possibility that they will make more goods than the order and sell them directly in the market.

- (1) કોમલ લિ. સામે માલસામગ્રી સંચાલનનો કયો પ્રશ્ન પેદા થયો છે?

What problem of material management has arisen for Komal Ltd.?

- (2) તમારી દ્રષ્ટીએ એનો ઉકેલ જણાવો અને ટેકામાં દલીલો કરો.

State the solution in your view and give arguments in support.

*****